and at a depth of 2.3–2.6 m in the N part of the investigated area. The deceased were buried in wooden coffins, sometimes with tombstones on top (Fig. 4). The fill of the graves contained iron nails and tacks with wood remnants, along with sherds of 17th–18th-century household pottery. Several graves were disturbed during later burials or during trenching for the construction of 20th-century underground communications. Based on new data collected in 2021 and 2022, the W boundary of the cemetery can be extended as far as the E part of the Vilnius Evangelical Reformed Synod building. It appears that the W side of the cemetery was in use later, from the end of the 18th century to around 1830, when the main area became overcrowded.

In Areas 1–2, a 17th-century archaeological layer was identified based on pottery fragments found within the fills of storage pits. Three soil samples were taken. The sample from Area 1 was characterised by a very rich and varied assortment of cultivated and wild edible plants. In the two samples from Area 2, 93–96% of the total identified plant macro-residues consisted of decayed cultivars, dominated by common wheat grains.

VIRBALIS

Vytautas Vingis

Gedimino gatvė 33

2022 m. buvo vykdyti žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai Virbalio senojo miesto vietos (UK 20557) ir miesto istorinės dalies (UK 17125) (Vilkaviškio r.) saugomos teritorijos ŠV dalyje. Jų metu ištirti du 2x1 m dydžio šurfai (viso 4 m^2 plotas) ir žvalgyta 14 m ilgio, 50 cm pločio ir 1 m gylio elektros kabelio tranšėja. Iš viso buvo iššvalgytas 7 m^2 plotas. Tyrimų metu surasti radiniai perduoti Vilkaviškio rajono Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centrui-muziejui (90 vienetų inventorintų ir 187 vienetai masinės medžiagos).

Tyrimai atlikti ties Gedimino g. 33 esančiu sklypu, šalia skvero, kuris nuo 1932 m. vadinamas miesto sodu. Nuo XVI a. vidurio sklypas priklausė parapinei bažnyčiai, o kartu jame buvo ir kapinės. Minima, kad 1703 m. sudegė sklype stovėjusi parapinė bažnyčia. 2012 m. D. Kontrimui vykdžius archeologinius tyrinėjimus Birutės gatvės atkarpoje tarp Vilniaus ir Gedimino gatvių buvo aptikti 6 kapai, datuojami XVI–XVII a. ir siejami su senosiomis kapinėmis (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 551–555). 2018–2019 m. T. Ivanauskas vykdė žvalgomuosius tyrimus ir žvalgymus aikštėje tarp Vilniaus ir Gedimino gatvių. Tyrimų metu rasta pavienių šukių, datuojamų XVII–XX a., ir pavienių žmonių kaulų (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 480–482; *ATL 2019 metais*, 2020, p. 544). 2020 m. V. Juškaitis toje pačioje aikštėje vykdė žvalgymus (2300 m^2 plote). Jų metu aptikta žmonių kaulų, XVII–XX a. datuojamų radinių (*ATL 2020 metais*, 2021, p. 204–206). 2021 m. A. Šležas aikštėje vykdė detaliuosius tyrimus. Tyrimų metu buvo ištirtos 8 perkasos – iš viso 160 m^2. Vykdant detaliuosius tyrimus iš viso buvo išpreparuoti 28 palaidojimai, datuojami XVII a., aptiktos pamatų liekanos, preliminariai datuotos XVI a. II puse–XVII a. (*ATL 2021 metais*, 2022, p. 144–146).

2022 m. tyrimų metu abiejuose šurfuose rasti iki 1,2–1,3 m storio skirtingos spalvos žemių sluoksniai su XVIII–XX a. radiniais (buitinė keramika, stiklo, metalo dirbiniai, 1873 m. moneta – 3 kapeikos). Nuo 1,2–1,3 m gylio rasti pilkų, rudų žemių sluoksniai, kurių storis siekė

nuo 45 cm šurfe 2 iki 1–1,2 m šurfe 1. Juose aptikta XVII–XVIII a. datuojamų keramikių indų (kelios šukės, puoštos linijų ornamentais, dengtos žalsvai ruda, žalia glazūra), koklių šukių, smulkus žiedas su šiek tiek paplatinta priekine dalimi (1 pav.).

Šurfe 1 po 20 cm storio paviršiaus velėnos, juodžemio sluoksniu atidengtas XX a. fragmentiškas lauko riedulių grindinys. Jame nuo 2,5 m gylio (H_{abs} 56,90 m) rastas juosvos žemės sluoksnis su keliomis XVII–XVIII a. buitinės keramikos šukėmis. 3 m gylyje (H_{abs} 56,36–56,40 m) šurfe pasiektas įžemis – geltonas smėlis. **Šurfe 2** nuo 1,75 m gylio (H_{abs} 58,15 m) atidengtas 2–5 cm storio rusvo molio tarpsluoksnis, kurio paviršiuje rasta keletas koklių fragmentų (puošti geometriniu ir augaliniu ornamentu) (2 pav.), po juo rastas iki 10–25 cm storio juosvų žemių sluoksnis su nedaug XVI a. II puse–XVIII a. datuojamų keramikos radinių. 2 m gylyje (H_{abs} 57,90 m) atidengtas geltonas smėlis – įžemis. Įžemyje, centrinėje šurfo dalyje, rastas netaisyklingo apskritimo formos 30x30 cm dydžio įgilintas objektas. Jis įgilintas iki 30 cm, užpiltas pilka žeme, dugnas lygus. Objekte rasta viena smulki keramikos šukė (XVII–XVIII a. (?)).

Žvalgymai buvo atlikti Gedimino gatvėje tarp ištirtų šurfų. Visame žvalgytame plote po asfaltu ir akmeniniu grindiniu atidengtas 10–30 cm gelsvo biraus niveliacinio smėlio sluoksnis. Po juo atidengtas apie 50–60 cm storio rudo ir pilko smėlio sluoksnis.

Žvalgymų metu archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis, radiniai neaptikti, rasta tik keletas pavienių XIX–XX a. radinių.

Gedimino St. 33

The 2022 field evaluation (two 2x1 m test pits totalling 4 m^2) and survey of a 14 m long, 50 cm wide, and 1 m deep electric cable trench (totalling 7 m^2) on Gedimino Street, Virbalis

0 1 cm

1 pav. Šurfe 1 rastas žiedas. G. Pilkauskaitės nuotr.

Fig. 1. The ring from Test Pit 1.

0 3 cm

2 pav. Šurfe 2 rastas koklio fragmentas. G. Pilkauskaitės nuotr.

Fig. 2. A stove tile fragment from Test Pit 2.

(Vilkaviškis District, SW Lithuania) revealed, in both test pits, up to 1.2–1.3 m thick layers of different coloured soil containing 18th–19th-century finds, from a depth of 1.2–1.3 m layers of grey and brown sand, from 45 cm thick in Test Pit 2 to 1–1.2 m thick in Test Pit 1, containing 17th–18th-century potsherds (several decorated with linear designs and greenish brown and green glaze), stove tile sherds, a small ring with a slightly wider head (Fig. 1), from a depth of 1.8–2.5 m a layer of blackish soil containing a small quantity of second half of the 16th–18th-century household pottery as well as several stove tile fragments (Fig. 2), and, finally, at a depth of 2–3 m sterile soil (yellow sand).